

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12:50
četrletno . . . K 8:30
mesečno . . . K 2:10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inzerate)** se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkrat natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 61.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 16. marca 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Klerikalizem in narodnostna ideja.

Konec.

Kako si klerikalci predstavljajo zopetno pridobitev Rima za papeža, nam je povedal jezuit pater Zocchi, ki piše v svoji knjigi: „Papa e Re“ (Papež in kralj) izdani 1884 l. „Ovi, ki je z močjo orožja udril v Rim, mora biti tudi z močjo orožja iz Rima pregnan.“ Ter na drugem mestu: „Neodvisnost papeža je mogoče zavarovati samo z vojsko, ki je bila sicer vedno ono sredstvo, katero si je božja previdnost zbirala.“ V tem smislu piše tudi knjiga: „La verità intorno alla questione Romana“ (Resnica o rimskem vprašanju), ki je bila celo v Vatikanu tiskana. Z obzirom na to je čisto opravičena sodba, katero je izrekel angleški list „The Economist“ pišeč o trozvezi, da jo smatra za jamstvo Evrope proti podjetjem Vatikanu, kajti: „da bi Rim zopet pridobili, bi riskirali katoličani svetovno vojsko.“

V najnovejši politični zgodovini kar mrgoli dokazov za to, da je klerikalizem neprestano na delu, da bi Italiji z lepa ali s silo zopet iztrgal Rim ter ga izročil papežu. V dosego te svrhe je vsaka intriga dobra, vsaka alijanca dobro došla, če si obeta količkaj uspeha. In vendar je papež Italijan ter bi moral kot tak priznati svojemu narodu pravico do zedinjenja, ki bi bilo brez Rima nepopolno. In to bi papež tem lažje storil, ker mu narodna italijanska država priznava kraljevsko dostojanstvo in kraljevo čast in oblast na Vatikanskem ozemlju. Pa papež tudi te male teritorialne koncesije neče dati svojemu narodu ter neti v celem katoliškem svetu sovraštvo proti narodni vladi zedinjene Italije, ki bi morala biti tudi njegova in njegovih vernih pristašev domovina! Kako naj torej verjamemo, da bi naši klerikalci svojo domovino bolj ljubili, kakor ljubijo papež in italijanski klerikalci svojo italijansko domovino? In če naši klerikalci

še tako prisezajo, da se bode „katoliški centrum“ in „krščansko-demokratski blok“ boril za jugoslovansko državno skupino pod žezlom Habsburžanov, je morda to navidez pač res, glavni namen „krščanskega centruma“, bi pa prav gotovo ne bila svobodno narodna država, ampak nekaj takega, kakor je bila nekdanja republika Ecuador! Zakaj se pa Sveta Stolica nikdar ne potegne za preganjane Poljake na Poznanjskem? Zakaj trpi, da pruska vlada tako zatira v šoli in cerkvi te najzvestejše ovčice katoliške cerkve? Zakaj glava katoliške cerkve molče odobruje pruska nasilstva in stoji na strani močnih, mesto da bi se postavila na stran zatiranih in preganjanih?

Zakaj klerikalni listi še dandanes najstrastnejše ščunjejo zdaj na vojsko proti Italiji, zdaj proti Srbiji? Zakaj vsi naši klerikalci tako strupeno pišejo proti Angliji, ki je vendar Slovanom zelo naklonjena, tako naklonjena, da vzbuja s tem nejevoljo Nemcev in Madžarov? Odgovor ni težak. Anglija je od nekdanj nasprotnica papežtva, Anglija je tudi z vsemi sredstvi podpirala in pospeševala zedinjenje Italije in proglasitev Rima za prestolnico svobodne Italije. Od tod klerikalno sovraštvo, od tod ščunjanje proti angleški politiki v vsem in povsod.

Naj bode dovolj, kdor hoče misliti in sam proučevati bistvo in značaj klerikalizma, naj proučje zgodovino, posebno zgodovino minulega stoletja in prepričal se bode, da klerikalizem vselej in povsod zasleduje čisto svoje posebne koristi, ki stoje v nasprotju s pravimi koristimi narodov, zato je klerikalizem tudi vsem, torej tudi nam skrajno nevaren!

Trgovci in obrtniki, inserirajte v „Narodnem Dnevniku“. To je najboljšje priporočilo narodnemu občinstvu!

XI. — VIII. plačilni razred državnih uradnikov in učiteljstvo.

(Piše učitelj A. P.)
Dalje.

Ko bi se dalo za vsak stan v odstotkih določiti, koliko da od svojih dohodkov v narodne namene, bi morali uvrstiti učiteljstvo pač v prvo vrsto, zakaj tako visokih odstotkov bi ne mogel izkazati pač noben stan. Če da advokat, trgovec, veleposestnik i. dr. na leto n. pr. 100 K v narodne namene, to ni tako velik odstotek od njegovih dohodkov, kakor pa če da ubožen učitelj 20 K od svoje beraške plače.

Izboljšajte učiteljstvu plače, s tem okrepite velevažen faktor za narodovo prosveto. Učiteljstvo, ki borešeno mučnih skrbi za vsakdanji kruh, bo z veseljem v še večji meri nego doslej posvečalo svoje moči prosvetnemu delu, delu za probujanje in napredek naroda.

Kot rodbinski oče omenim, da je še z nekega drugega stališča narodna dolžnost rodoljubov, da se zavzemajo za regulacijo učiteljskih plač. Slovenci smo mal narod in skrbeti moramo, da se naša mladina kar najbolje odgoji, da dobimo čvrst naraščaj po znanem reku: Če nas je malo, pa bodimo ti bolj čvrsti. — V neki kulturnoslovstveni zgodovini Nemcev sem čital: „Sinovi duhovnikov (namreč protestantovskih) in učiteljev so si pridobili največ zaslug za preroditev našega naroda. Duhovskim in učiteljskim sinovom in hčeram se ima nemški narod zahvaliti za svojo kulturno in narodno moč. Duhovniki in učitelji so, ker so bili sami izobraženi in prepojeni z narodnim duhom, vzgojevali svoje otroke v strogo narodnem duhu, ki se je tako razširil v najširše sloje ljudstva; vzgojili so nam tako krepke bojovníke in zaslužne narodne možje.“ Tako nemški zgodovinar.

Slovenci se zaradi celibata katoliških duhovnikov ne moremo zanašati na potomstvo duhovščine, in tembolj bi morali skrbeti, da bi učiteljski otroci postali krepki slovenski bojovníki in zaslužni narodni možje ter vrle slovenske bojovnice in zavedne narodne žene, da bi tudi slovenski zgodovinar mogel enako pisati o našem narodu, kakor piše nemški o svojem. Slovenski učitelji vzgojujejo sicer skrbno svoje otroke, a beda stavi tudi tukaj svoj neizprosni veto. Dobra vzgoja je draga stvar, to dokazovati mi menda pač ni treba. Zaradi slabih gmotnih razmer ne more učitelj svojim otrokom dati dovolj tečne hrane — zjutraj in zvečer je na mizi le čorba, kava — ne more jim dati ob boleznih potrebne zdravniške pomoči, ne more jim nabaviti potrebnih učnih pripomočkov za boljše izobrazbo itd. itd. skratka: učitelj ne more svojih otrok stanu primerno vzgojevati, in škodo ima — narod, ki bi lahko imel toliko izvrstno vzgojenega naraščaja, ko bi učiteljstva ne morila beda.

Regulacija učiteljskih plač je v narodnem oziru važna zadeva, in kdor je v resnici rodoljub, se mora zavzeti za učiteljske tako upravičene zadeve. Seve, kdor ima ljubezen do naroda le na jeziku, ima tudi za učiteljstvo samo lepe besede in prazne obljube. Čas pa bi že bil, kakor je dejal veliki Čeh Havliček, da bi ne govorili toliko o ljubezni do naroda, temveč da bi delali iz ljubezni do naroda. In baš tako bi že vendar enkrat bil čas, da bi ne govorili toliko o važnosti učiteljskega stanu, da smo pionirji prosvete itd. itd., kar je še več teh lepih fraz — temveč da bi dejanski uvaževali imenitnost učiteljskega stanu in delali na to, da bi učiteljstvo ne koprnelo več v bedi.

Konec prihodnjaj.

Dnevna kronika.

Pri občinskih volitvah v Kodanju, katerih so se v prvič udeležile tudi ženske, je bilo izvoljenih 20 socijalnih

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

36

Češki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil Stanko Svetina. Dalje.

„Kaj ti ne pride na misel!“ In gospod Brouček je odprl škatljico.

„Kako si torej vžgal trščico?“

„Čisto enostavno, tako!“ In gospod Brouček je vprasnil ob škatljico drugo vžgalico.

„Prečudno! Povej, kako je mogoče s samim lesom izveči ogenj iz prazne škatljice!“

„I, to je jako navadna stvar — hm, hm —“. Gospod Brouček je umolknil v zadregi. Z dolgega časa je bral večkrat napis na škatljicah švedskih vžgalic in nekdo mu je razložil, da „utan svafel och fosfor“ pomeni „brez žvepla in fosfora“. Kako da se potem

vžge, si ni mogel niti sam razjasniti.

„In odkod prihaja ta smrdljivi dim?“ je povpraševal Staročeh dalje. „Daleč od teh trščic?“

„Pojdj no! Tu iz smodke.“

„In čemu žgeš take odurne korene?“

Gospod Brouček je spoznal, da stari Čehi niti ne vedo, kaj je tobak in da bi jim težko pojasnil, čemu kadi, posebno pa smodke take sorte. Saj včasih sam ni razumel, zakaj pravzaprav to dela. Torej je rajše molčal.

„Čudim se, da moreš vtakniti v usta tako grdobijo! Ta dim res diši po peklju, tako da ne morem v njem —“

Pri teh besedah je odprl Domšik vrata nastežaj in je resno nadaljeval: „Vem, da si je izmislil ljudski razum mnoge čudne stvari in da si še bolj čudne izmisli, in svarim one, ki ne morejo česa razumeti in ki kličejo potem: Čari in peklenšček! Toda nočem tajiti, da se delajo včasih nadnaravne

stvari tudi s pomočjo hudiča. Ti si bil med klateži, ki se pečajo z različnimi čarovnijami in mogoče je, da so te naučili umetnosti črnemu —“

„Menda vendar ne boš verjel v našem omikanem —“ Lepo omikanem! se je spomnil gospod Brouček in je začel v svojo obrambo drugače: „Saj vendar nisem delal teh vžgalic sam, saj sem jih kupil!“

„Čeprav si jih le kupil, vendar ne delaš prav, če se pečaš s takimi stvarmi. Jaz ti verujem, da nimaš nič opraviti s čarodejstvom, toda mogoče je, da so te stvari sama s'eparija, izmišljena ljudem v prevaro. Toda drugi bi morda sodili drugače in pokoril bi se za to. Čarovnike žive sežigajo. Zato me rajše ubogaj in zaženi od sebe to peklenško korenje in to čarovno skrinjico!“

„O z veseljem — saj je že tako prazna“. In gost je zalučil škatljico in smodko skozi odprta vrata, godrnjaje samprisebi: „Ta srednjeveška babje-

vernost je res kužna, sam bog ve, da sem se že sam bal teh ubogih „Säkerhets Tändstikor!“

„Sedaj pa se obleci tudi v ostalo obleko!“ ga je vzpodbudil gostitelj.

„To bi bil že naredil, ko bi vedel, kako v njo. Povej mi na primer, kaj hočem s to vijolčasto plahto!“

„To je klok“ je pojasnil z nasmehom Janko od zvona. „Toda s tem se ogrneš naposled“.

Z njegovo pomočjo si je gospod Brouček pripel k suknjiču obsežno torbo, oblekel se je v višnjevo krilo, opasal okovani pas s privešeno možnjo in na vse je ogrnil čudni plašč, ki ga je Janko imenoval „klok“. Pri vsakem delu obleke je počastil natihome staročeske krojače z ironično gratulacijo in je položil konečno v torbo in v možnjo dragocene drobne relikvije devetnajstega stoletja. Toda na skrinji je ostalo še nekaj. Kaj bode s tem, ni mogel uganiti.

Dalje prihodnjaj.

demokratov (med njimi 2 ženski), 12 radikalcev (2 ženski), 16 kandidatov desnice (2 ženski) in ena neodvisna kandidatinja.

o Pri volitvah v moravsko trgovsko in obrtno zbornico so obdržali Nemci svojih 38 in Čehi 10 mandatov.

o Društvo za ustanovitev katoliškega vseučilišča v Solnogradu je imelo te dni svoj redni občni zbor. Društvo je imelo z 31. dec. 1908. K 3,154.477.

o Zavarovalna sodišča. Z ozirom na predloženo postavo o socialnem zavarovanju se misli resno na to, da se ustanovijo poleg dozdajnih specialnih sodišč še tudi takozvana zavarovalna sodišča, in sicer za vsako kronovino po eno na sedežu deželne vlade.

Politična kronika.

a Seja v parlamentu. Včeraj se je nadaljevala debata o predlogu o rekrutih. Soc. dem. posl. Seitz pravi, da je predlog o rekrutih eminentno politično vprašanje. Njegova stranka hoče Bienenrthovo vlado vreči, zato ji ne dovoli rekrutov. Debata o tem predlogu mora biti politična, ker je bil predlog, naj se o izjavi ministerskega predsednika odpravi debata, odklonjen. Soc. dem. bodo glasovali proti predlogu o rekrutih, da tako protestirajo proti sistemu in proti militarizmu in ker smatrajo vlado, ki zahteva rekrute, za največjo nevarnost za parlament, za narodnosti te države in za državo samo. Govornik se peča nadalje s politiko ministerskega predsednika, ki bi bil v prejšnjem zasedanju doživel v proračunskem odseku pri razpravi o dispozicijskem fondu gotovo poraz, da ga ni rešila obstrukcija čeških radikalcev iz te nevarnosti. Konstitucionalnosti ministerskega predsednika, ki nosi s seboj dekret, zaključenja parlamentarnega zasedanja ne sme nikdo zaupati. Ako se baron Bienenrth ni čutil zmožnega premagati češko obstrukcijo, naj bi bil sam odstopil, ni pa smel kot ustavni načelnik vlade zasedanja zaključiti; s tem je prelomil ustavo, zato je tak minister ustavnosti nevaren in ga treba odstraniti. Potem govori o vnanji politiki ter obsoja postopanje naše diplomacije, ki se z vojsko igra. Z aneksijo se niso razmere v Bosni prav nič spremenile. Prej ko slej odira bosansko prebivalstvo neka ogrska agrarna banka, ljudstvu se ni dala ustava ampak neka enketa, od katere so pa bili soc. dem. zastopniki delavstva načeloma izključeni. Aneksija nas stane že dosedaj 400 mil. kron, državne blaginje so prazne, vojaki se drže že četrto leto pod orožjem, beda v celi državi raste, mesto za javne zgradbe, kanale, urejevanje rek, za ceste in železnice, pri katerih bi nezaposleno delavstvo dobilo dela in zaslužka, se troši denar za vojaštvo in vlada se še čudi, da raste antimilitaristična agitacija! Mi smo za mir za vsako ceno in vsi smo pripravljeni tudi z orožjem braniti državne koristi, ako bi bile v nevarnosti, zahtevamo pa, da se kot močnejši vedemo mirno in trezno. Govornik obsoja tudi našo carinarsko politiko, ki baranta in „gliha“ za vsako slivo, za vsako kuro in ovco, ki naj bi se uvedla iz Srbije sem. Baš ta malenkostna carinarska politika je zelo pomnožila vojno nevarnost. Končno govori še o emisiji blagajniških nakaznic in o potrebi soc. zavarovanja ter končuje s tem, da njegova stranka ne dovoli baronu Bienenrthu ne denarja ne rekrutov.

V nadaljni debati je navstal hud konflikt med rusinskim poslancem Trylowskim in domobranskim ministrom. Trylowski je omenil, kako so baje vojaki grdo ravnali z Bosnjaki 1878. l.;

proti temu je minister Georgi protestiral, ministru so se pridružili tudi kršč. socialci in Poljaki. Tudi med Šusteršičem in Trylowskim je navstal prepir in bi bilo prišlo skoro do spopada, da se ni posl. Prohazka vrgel med nje in je držal narazen. Seja je bila zaključena ob pol 10. zvečer. Danes ob 10. zopet seja.

Avstro-srbski spor. Na Forgachov korak bo srbska vlada odgovorila, da so odnosi med A. O. in Srbijo normalni. Glede trgovinske pogodbe pravi, da jo je srbska skupščina že sprejela in da je Srbija pripravljena nje veljavnost provizorično podaljšati do konca decembra t. l. Ako bi pa oba parlamenta v A. O. to pogodbo odklonila, prosi srbska vlada, naj se ji prijavijo, katere določbe trgovinske pogodbe sta parlamenta odklonila, ker bi bilo srbski vladi mogoče samo na temelju te prijave odločiti, ali se more spustiti v nova pogajanja. Ta odgovor, ki ga namerava srbska vlada dati, je vzbudil povsod splošno nevoljo, ker stoji v protislovju s prvo noto, ki je bila zelo previdno in v pomirljivem duhu pisana ter je pričala o tem, da je Srbija pripravljena stopiti z A. O. v nadaljnja pogajanja glede trgovinske pogodbe in se je kazala tudi v vseh ostalih vprašanjih dostopno razumni politiki. Ta preobrat tudi ruski listi ostro obsojajo. Nekateri listi v A. O. in v Srbiji to razburjenost s svojo hujskajočo pisavo še bolj razvnamajo in tako nevarnost, da navstane vojska, v resnici raste.

Tako je n. pr. brez vse potrebe priobčila „Danzers Armeeztg.“ članek „Auf nach Belgrad!“, v katerem Srbijo strastno napada ter poziva celo, naj Avstrija napravi tudi z Italijo „tabula rasa“ (čisto mizo) ter naj se otrese tega „zaveznitva“. Da je tako hujskanje več ko neumestno, mora vsak trezen človek priznati. Srbija pa je sedaj še v novi zadregi. Turška vlada je prepovedala prevoz srbskega orožja in municije čez svoje ozemlje, tako je Srbiji nemogoče nadaljevati svoje oboroževanje. Soc. demokratje bodo po celi Srbiji sklicali shode, na katerih se bode ostro protestiralo proti hujskanju na vojsko in zahtevalo, naj vlada čim prej napravi temu pogubonosnemu stanju konec in naj vzpostavi normalne razmere z A. O. „Times“ piše, da ako hočejo a. o. državniki in njih majhni sosede v resnici mir, da se bodo pač podvzimali odstraniti vse malenkostne obzire iz pogajanj ter je bodo malo bolj odkritosrčno nadaljevali kot do sedaj. „Daily Graphic“ pravi, da ako hoče Srbija pospešiti katastrofo, da bode s tem pač vse simpatije Evrope zgubila. „Allg. Ztg.“ pravi, da nejasnosti med A. O. in Srbijo še niso odstranjene. Avstrija hoče končno jasnosti, Srbija si pa prizadeva vzdržati nejasnost še nadalje. Avstrija bi rada zaključila srbsko vprašanje, dočim si Srbija prizadeva, rešitev zavleči. Pri ponovnih pogajanjih, ki se bodo začela o srbskem odgovoru, se bo kmalo pokazalo, ali bode Srbija nato željo A. O. upoštevala ali ne. Srbski vnanji minister Milovanović je naročil srbskemu poslaniku v Carigradu, da je vest, da Srbija namerava zasesti novopazarski sandžak, popolnoma neresnična. Tudi na Črni gori je vojno razpoloženje baje splošno.

o Slovanska jednota. — „Narodni Listy“ poročajo, da se oglašajo v Slov. jednoti glasovi, ki zahtevajo, naj bi jednota glasovala za predlog o rekrutih, da se na tak način izvije Nemcem orožje iz rok, da so samo oni in Poljaki tako trezni in razumni, da imajo v tem kritičnem trenutku pravi smisel za državne potrebe. Zdi se, da bode Slovanska jednota, kakor smo že po-

ročali, dala svojim članom prostost glasovanja o tem vladnem predlogu. „Montagsrevue“ poroča pa, da bodo češki poslanci v slučaju, da bodo Nemci s predlogom o podržavljenju železnice združili izpolnitev nekih svojih nacionalnih zahtev (osnovanje posebnega prometnega ravnateljstva za nemške proge itd.) skušali z vsemi sredstvi zaprečiti drugo čitanje predloga o rekrutih. Zato meni ta list, naj bi se postavil predlog o podržavljenju na dnevni red pred predlogom o rekrutih, kajti, če bo predlog o podržavljenju gladko sprejet, bode večina Čehov glasovala tudi za rekrute.

o Nemško hujskanje. Nemški dijakji so v nedeljo zopet s svojimi barvami in čepicami izživali po Pragi. Policija in žandarmerija je stražila te maskirane nemške burše na tem „političnem“ sprehodu pred jutranjim krokom. Nekoliko čeških otrok se je dalo v resnici zapeljati k čisto brezpomembnim protestom in vsklikom proti nemškim demonstrantom. Vsi nemški listi pa prinašajo dolga poročila o „proti-nemških demonstracijah“ v Pragi. Ta poročila bodo „močni“ Bienenrthovi vladi in posebno baronu Haerdtlu ministru notranjih rečij kaj dobrodošli „dokazi“ za to, da bi bilo izjemno stanje v Pragi zopet potrebno. Baron Haerdtl je že kot sekc. načelnik vneto zagovarjal izjemno stanje za Prago.

o Shod rusinskih soc. demokratov se je vršil v nedeljo in ponedeljek v Lvovu. Udeležili so se ga tudi zastopniki poljske in češke soc. dem. in zastopnik skupne eksekutive za Avstrijo. Posl. Wityk je v svojem govoru povdarjal, da morajo rusinski soc. dem. tudi iz narodnih ozirov delati na to, da bode redno parlamentarno delovanje omogočeno, kajti skušnja uči, da je samo v parlamentu mogoče doseči kako narodno pridobitev. Nadalje je podvrgel postopanje vnanjega ministra kritiki. Sprejeta je soglasno rezolucija, v kateri rusinska soc. demokracija protestira proti lahkomišljenemu hujskanju na vojsko ter se parlament poziva, naj dene delavnost barona Aehrenthala pod natančno kontrolo. V drugi rezoluciji se zahteva osnovevanje rusinskega vseučilišča.

o Bolgarsko-turško sporazumljenje. Bolgarska vlada je dobila iz Petrograda oficijelno obvestilo, da je doseženo s turškim vnanjim ministrom popolno sporazumljenje v bolgarskem vprašanju. Turčija sprejme od Bolgarije 125 mil. fr. odškodnine. V tej svoti je vključena tudi odškodnina za vzhodno-rumelijske železnice. Rusija Turčiji odpiše toliko obrokov vojne odškodnine, kolikor bode 5% kapitalizaciji te svote primerno.

Štajerske novice.

b Kompromisna pogajanja med slovenskimi strankami glede deželno-zbojskih volitev so stopila sedaj v resnejši stadij. Kakor neoficijelno izvemo, so imeli včeraj po 3 zastopniki Slov. km. zveze in Narodne stranke v Mariboru tozadevni sestanek. Prihodnjo soboto se vrši drugi sestanek, katerega se udeležijo tudi zastopniki konservativne stranke in prihodnji teden se vrši zaupni shod Km. zveze, ki bode preciziral konečno stališče stranke pri deželno-zbojskih volitvah. Glavni zbor Narodne stranke se vrši v nedeljo, dne 4. aprila. Pozivamo svoje somišljenike, naj se že sedaj ozirajo in pripravljajo uanj.

b Tiskovne pomote. V šte. 60. čitaj v „Politični kroniki“ v zadnjem stolpcu na prvi strani v 4. vrsti odspodaj: onemogočila mesto omogočila, na drugi strani v drugem stolpcu v 7. vrsti od zgoraj nezaupanje mesto

zaupanje. Na tretji strani v 2. telegramu iz Beleggrada: zakaj se je trgov. pogodba s Srbijo vzela z dnevnega reda, mesto postavila na dnevni red.

b Starešinstvo Leonove družbe v Ljubljani je razposlalo po vsem Slovenskem oklice s sledečo vsebino:

„Vaše blagorodje! Vrste slovenskega katoliškega mislečega dijaštva se množe. Nad 100 je visokošolcev laikov, ki si upajo v zasebnem in javnem življenju zagovarjati krščanska načela. Družijo se v kongregacijah in akademičnih društvih, da se v njih utrdijo v značaje. Medsebojno se izpodbujajo k čednostnemu življenju in v posledici k delu in učenju ter se tako pripravljajo za svoj prihodnji poklic. Zato vsako leto opazujemo z veseljem na njih političnih shodih, da ne napredujejo le po številu, ampak tudi po odločnosti in izobraženosti. Naravno je, da ti visokošolci ne dobe ne moralne, ne materialne podpore pri nasprotnikih, ki kvečjemu njih ubožnost izrabljajo ter zahtevajo od njih načelnih koncesij. — Da jih ohranimo zveste edino pravim načelom, se je osnovalo Starešinstvo Leonove družbe. Starešinstvo Leonove družbe deluje že več let in ima namen podpirati z brezobrestnimi posojili pridne, revne visokošolce, da se obvarujejo bolezni in prehude lakote. Daje jim pa tudi moralno oporo s tem, da jim omogoči vzdrževanje akademskih društev. Preteklega leta 1908. je Starešinstvo podpiralo 28 visokošolcev in 3 akademična društva, „Danico“ na Dunaju, „Zarjo“ v Gradcu in „Dijaško zvezo“ v Ljubljani. Podpirancev je bilo doma na Kranjskem 23, na Štajerskem 4, na Koroškem 1. Visokošolcem se je dovolilo posojiti v znesku 4170 K in društvom darovalo 1495 K 45 v. Naj sledi račun prejemkov in izdatkov Starešinstva v letu 1908.“

Račun izkazuje pred prejemki daril iz Ljubljane 1295 K, iz Kranjskega izven Ljubljane 826 K 10 v, iz Koroškega 6 K, Primorskega 63 K, Štajerskega 257 K 06 v, darila hranilnic in posojilnic 1940 K, posojila 950 K; med izdatki posojila visokošolcem 3170 K in darila društvom 1495 K 45 v, drugo so upravne zadeve. V odboru so izmed Štajercev gg. dr. Hohnjec, dr. Jankovič in dr. Korošec. — Če se dobro spominjamo, je bil zaradi podpor Leonove družbe svoječasno prepir med klerikalnimi in naprednimi akademiki. Zategadelj bodo ti podatki dobrodošli. Naj se pobrigajo za nje tudi odbori naših dijaških podpornih društev, da se ne bode nepotrebnih klerikalnih prošnikov podpiralo.

b Občinske volitve v Celju. Včeraj so se izvršile volitve v tretjem razredu. Voljeni so s 354 glasovi, izmed katerih je nekaj razcepljenih, klobučar Chiba, odvetnik dr. Jabornegg, čevljar Koroschetz, sladčičar Mörtl, hotelir Neubrunner, lekarnar Rauscher, lesni trgovec Tepei in odvetnik Zangger. — Čedno zastopstvo malih trgovcev obrtnikov, nižjih uradnikov in manjših posestnikov! Magistratni priganjaci so govorili o „nemški zmagi“; v resnici je pa to zelo klaverna „zmaga“, ako izmed 898 volilnih opravičencev (ne glede onih, ki jih niso vpisali v imenik) pride komaj 354 ljudi volit (a še med temi gotovo tretjina s pooblastili). — Danes se vrši ob splošnem nezanimanju volitev v drugem razredu, kjer je 61 volilcev.

o Živega metulja, rumenjaka, nam je poslal g. Franc Čeh, učitelj v Ljutomeru. Vlovil ga je deček njegovega razreda 12. t. m. v gozdu bl. Ljutomeru. Dobili smo torej vendar spomlad!

b Občni zbor „Zveze narodnih društev“ se vrši sredi meseca junija, kar je včeraj pomotoma izostalo.

b Smrtna kosa v Celju. Umrli je urar Hausmann v Rotovski ulici, star celjski meščan.

b Velika nesreča. Včeraj ob 1. uri popoldne sta stala učenca tukajšnje gimnazije 14letni Ferdinand Cempyrek in 15letni Egon pl. Sokoll na terasi vile „Falkenturm“ na Bregu (nad gostilno g. Radeja) in hotela streljati na golobe. Egon pl. Sokoll je imel težko lovsko dvocevko, nabasano z drobnim lovskim svincom. Dečka sta stala blizu skupaj; Sokoll je puško najprej poskušal in napel petelina, na to pa jo je postavil k nogi in gledal za golobi. Naenkrat pa se je puška sprožila; ali se je petelin zadel ob nogo ali ob kak drug predmet, to se ni moglo dognati. Le toliko je gotovo, da je fant migal s puško semintja. Učinek strela je bil strašen: Cempyrku je odnesel ves zadnji del lobanje s temenom vred v zrak. Fant je bil na mestu mrtve. Sokoll je tekel po mater, katera je hitela z vodo na verando, misleča, da se gre le za obstrelbo, a je omedlela, ko je zagledala razmesarjeno glavo ponesrečenca in možgane po tleh. Seveda komisija je bila že včeraj na licu mesta in je napravila zapisnik. Ker se je zgodila očitno nesreča, je ostal fant pri materi, ki ima pa drugače z razposajenim Egonom velik križ. Nekdo nam je pravil, da ima baje že 3 leta (15letni fant!) orožni list! — Mrliča so zvečer odpeljali v mrtvašnico. Bilo je za Ceje nekaj redkega, da se je po 7. uri zvonilo mrliču. Ferdinand Cempyrek je sin železniškega mojstra g. Cempyreka, ki stane na Čreti poleg cinkarne. Nesrečna udbina zasluži najiskrenejše sožalje. — Celi dogodek je bidek nauk za starše, naj ne dajo mladini orožja v roko!

a Na otrpnenju tilnika je umrl sinko branjevca Vojska v Gaberju. Gostilna „pri lastovki“ je zaprta. — Potrjuje se, da sta v domobranski vojašnici v Gaberju umrli dva vojaka na otrpnenju tilnika. Vest, da je v isti vojašnici več vojakov na otrpnenju tilnika obolelo, še tudi ni preklicana.

b Nadučiteljsko mesto pri Vel. Nedelji je razpisano. 5. razrednica in 3. plač. razred. Prošnje do 15. aprila.

a Iz Laškega trga. Tukajšnji Nemci in posilincevi so se resno potrudili, da bi novega dekana in nadžupnika g. dr. Kruljca čim slavnije sprejeli; upajo si namreč na ta način dekana pridobiti. Za slovesen sprejem treba slavloloka. Žrtvovati ni nikdo ničesar hotel, smreke pa tudi na tukajšnjem mostu ne rastejo. Brihtne glavice v občinskem svetu so jo hitro „pogrontale“. Na vse štiri vetrove so razposlali „berače“, da so prosjačili pri okoliških kmetih, da bi kdo podaril par smrek, da bi občinski gospodje postavili slavlolik za dostojen sprejem g. dekana. Da ima naš kmet dobro srce, je znano, zatoraj ni trebalo dolgo prosjačiti; smreke so se pripeljale in ponosno je stal slavlolik. Da pa novodošli g. dekan in drugi gostje ne bi spoznali, da so to slovenske smreke, dal je „požrtvovalni“ občinski svet pribiti na slavlolik „Willkomen“. Sveta jeza je pograbila drugi dan naše zavedne kmete, ko so videli na smrekah, katere so oni podarili, nemški napis. Rekli so, da če bi znali, da bode na slavloloku nemški napis, bi ne dali nikdar smrek. — Prihodnjic pokazite takim občinskim „beračem“ duri.

a Umrli je v Tepanjskem vrhu bl. Konjic mati marib. profesorja gosp. Franca Jerovskega, posestnica Marija Jerovšek. Pogreb se je vršil 12. t. m. G. profesorju naše sožalje!

b Iz Vranskega. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda je priredila v nedeljo, dne 14. t. m. popoldne in zvečer predavanje. S pomočjo skioptikona je predaval o potresu v južni Italiji učitelj g. Ivan Jakše. Predavanj se je udeležilo nad 150 ljudi. V letošnjem šolskem letu je to že šesto predavanje.

b Iz Šoštanja. Na sredi našega lepega trga stoji mramornati steber s podobo Matere božje in z zl. tim napisom: darovala Franc in Marija Vošnjak (Woschnagg). Vsak tujec misli, da je (pl.) Woschnagg postavil to soho za lasten denar. Domačini pa pripovedujejo drugače: Svoj čas, predno so delavci Woschnaggove tovarne pristopili k okrajni bolniški blagajni, so imeli lastno tovarniško bolniško blagajno, kamor so delavci plačevali visoke doneske in še večje kazni, ako so zamudili le nekaj minut. Ko se je ta blagajna nehala, se je baje za preostali denar postavila soha. Zato bi se moral zlat napis glasiti tako: postavljeno s krvavimi delavskimi žulji.

b Šoštanj postane — mesto, vsaj tako si želijo ondodni posilincevi. Kakor se sliši, vložili so že prošnjo v tej zadevi. Na občino je prišlo vprašanje, koliko streh je v trgu s slamo kritih. Ker ni nič streh kritih s slamo, so sedaj zagotovljeni, da bodo postali iz polpurgarjev pravi pravcati purgarji.

b Zavednost, kje si! Nekateri narodnjaki še vedno kupujejo vino pri Pesselnu v Mariboru, dasi imamo povsod dosti dobrega vina. Kedar bodo vendar izpregledali taki gostilničarji? Ali bode treba z imeni na dan?

a Umrli je v nedeljo v Podčetrtnu znani in priljubljeni trgovec g. Anton Jug, star 50 let. Pogreb se je vršil danes dopoldne. N. v m. p.!

a Pobegnil je iz Slov. Bistrice nemškutarški pisar nemškega notarja Wisthalerja Wentz alias Bevc. Ponarejal je podpise, jih s pomočjo notarjeve štampilje legaliziral in opeharil graško posojilno društvo „Samopomoč“ za 4000 kron, ko je letos hotel ponoviti isto sleparijo, je obsedel. Pravijo, da je pobegnil nekam na Hrvaško ali v Srbijo. Zakaj ni šel neki na Prusko, saj tam bi ga sprejeli z odprtimi rokami!

a Iz Maribora. Vsem še bo znano, da so v mesecu septembru l. l. mariborski poulični junaki mariborskemu narodnemu krojaču Ignacu Božiču razbili napisno tablo! Ni se čuditi, da je ta nedolžna tablica Nemcem trn v peti. Saj pa je tudi g. Ignac Božič edini narodni obrtnik, ki si upa v tako vse-nemškem mestu imeti slovenski napis. — Po noči dne 28. februarja 1909 je neko nemčurče zopet poskušalo srečo, da odstrani napis, ter opere stem nemški Maribor sramotilne pege. To človeče je zagnalo steklenico črnila v napis, toda sreča mu je bila zopet nemila, steklenica je zadela zid pod tablo, kjer se še sedaj vidi velika višnjeva pega. Slovenci iz Maribora in okolice bodete na junaške poulične čine tukajšnjih posilincev najzdatnejše odgovorili stem, da zahajate edino le k onim, ki se kljub preganjanju upajo pokazati svoje narodno srce.

b Iz Ruš. V petek zjutraj se je napotil znan kmet Grace iz Selnice ob Dravi v Maribor. Ko se pelje čez Dravo, zadene ga srčna kap sredi med vožnjo in mrtve obleži v čolnu. — Pogreb pokojne gospe M. Pogačnikove je bil veličasten. Kljub neugodnemu vremenu se ga je udeležila velika množica domačinov, kar naj bo v tolažbo cenjeni rodbini Pogačnikov. Mrtvaški spreved se je pomikal od doma do kraja ruške vasi. Od tod so peljali truplo blage pokojnice z vozom v Maribor, od tam pa po železnici v Cerknico.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Državni zbor.

d Dunaj, 16. marca. (Brz. „N. Dn.“)

Ob 10. uri 20 min. otvori predsednik dr. Pattai sejo, ki se je zaradi tega zakasnila, ker so se ob pol 10. konstituirali proračunski, aneksijski in živinokuhni odsek. Predno odda besedo prvemu govorniku, nujno opominja vse poslance, da naj bodo v debati zelo kratki. Na dnevnem redu sta predlog o podržavljenju železnice, ki je vezan na določen rok, in pa predlog o rekrutnem kontingentu. Sedanji zunanji položaj zahteva, da se ta čimprej reši in je torej neobhodno potrebno, da se govorniki omejijo le na najnujnejše. Nato da besedo posl. Freslu. V tem pride v dvorano domobranski minister Georgi, katerega desnica navdušeno sprejme. Ko je Fresl končal svoj govor, dobi besedo posl. Ivan Hribar, ki izvaja, da vidijo Jugoslavi v pozvanju Stürgkha in Hohenburgerja v ministerstvo izzivanje. Omenja zunanji položaj in pravi, da se Srbiji ne more zameriti, ker ravno sedaj vidi ugodni trenutek, da se reši iz škripcev. Monarhija naj dela s vsemi sredstvi na to, da se izogne vojski. Avstrija naj da Srbiji možnost prostega razvitka. To jej bo pridobilo na jugu dobrega sosedu in pa simpatije vseh velesil. Vojsko si žele le Madžari, ki upajo, da si v splošni zmešnjavi pribore svojo neodvisnost.

Avstro-srbski spor.

a Belgrad, 16. marca. (Brz. „Nar. Dn.“). Vojni minister Živković je poklical generale 5 srbskih divizij na vojni svet v Belgrad. Posvetovanje se je včeraj začelo. Udeležujejo se ga minister Živković, šef vojnega štaba Butnik, šefi 5 srbskih divizij, poveljnik podonavske divizije in 2 v pokojena generala. Vojni svet se bavi z vojnim načrtom.

a London, 16. marca. (Brz. „Nar. Dn.“). „Daily Telegraph“ poroča, da je koncentracija srbskih čet na bosanski meji dogotovljena. Čete so že vse pripravljene. Tudi kralj Peter bo jutri odpotoval k Drini.

a Belgrad, 16. marca. (Brz. „Nar. Dn.“). Minister zunanjih zadev Milovanović se je včeraj izrazil v skupščini, da zunanji položaj v Srbiji ne daje nobenega povoda h kaki bojazni. Srbska vlada je postopala popolnoma korektno z izjavo, ki jo je dala velevlastim.

o Berlin, 16. marca. (Brz. N. Dn.) Ruski poslanik v Belgradu je dobil nalog, naj svetuje srbski vladi, da izroči velesilam noto sledeče vsebine: Aneksija Bosne in Hercegovine ne daje Srbiji nobenega povoda, da bi stavila kake zahteve po odškodnini bodisi političnega ali teritorijalnega značaja. Če bo Srbija tako pokazala, da je bila z velikim samozatajevanjem vedno za to, da se ohrani mir, ji bo to pridobilo simpatije in podporo vseh velesil.

Štrajk poštних uradnikov.

o Pariz, 16. maja. (Brz. N. Dn.) Poštni in brzojavni uradniki so sklenili, da prirede splošno stavko.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

V nedeljskem graškem „Tagblattu“ pripoveduje njegov dopisnik sledečo zanimivo zgodbo o možu, ki predseduje pri procesu in ki se nasproti obtoženemu naravnost izzivalno obnaša: „Na večer dne 6. t. m. prilično ob pol 12. uri je prišel (Tarabocchia) pijan kot kanon v kavarno „Zagreb“ na Zrinjevcu, kjer je našel enega izmed proslulih sinov proslulega dr. Franka v družbi

pol. kričavev. Prizibal se je k njemu in zaklical: Mi smo naši! ter izzival potem v družbi z njimi kavarniške goste z izzivajočimi govori. To je mož, ki predseduje v veleizdajškem procesu, mož, ki je bil 10 tednov pred procesom navlašč imenovan za podpredsednika, da se je njemu lahko izročilo predsedstvo.“

Tudi marsikako drugo zanimivost se zve izza kulis: Onim, ki so inscinali ta monstreproces, ki ga vsi veliki časopisi imenujejo evropski škandal, je zadeva danes že silno neljuba. Računali so s tem, da bi bilo prišlo že v početku tega mesca ali do premirja s Srbijo ali pa do vojske. V slučaju vojske bi bili proces odgodili, v slučaju premirja pa ga sploh spravili s sveta. Zato si zdajne vedo drugače pomagati, nego da proces na vse mogoče načine zavlačujejo. Je še drug vzrok za zavlačevanje: Nastić ima namreč v rokah originalne korespondence obtoženih bratov Pribičevićev in jih hoče izročiti sodnji le proti visoki odškodnini, o čemur pa vlada noče nič čuti. Na drugi strani se pa brez originalov obravnava ne more nadaljevati.

Ponedeljek 15. tm.: enajsti dan razprave.

Nadaljuje se zaslišanje Joce Oreščanina.

Čita se obsežna njegova korespondenca, med drugim tudi pismo, ki mu ga je pisal soobtoženi Adam Pribičević (glej poročilo „N. D.“ št. 57 in 58.) Slednji, ki se je od bolezni že toliko vpomogel, da prisostvuje razpravi, še enkrat na kratko razloži to pismo.

Oreščanin izjavlja, da ni bil dopisnik „Srbskog kola“, dalje tolmači, kako sta on in Adam Pr. imela skupne ideale, da kulturno in gospodarsko dvigneta kmeta. Prosil je Adama, naj piše bratu Milanu, da se informira glede razmer v Srbiji, ker je hotel isti tja v učiteljsko službo. V Jamnici namreč — pravi — kamor sem bil premeščen, mi je bilo hujše nego tukaj v ječi. „Sam sem si moral kuhati in pospravljati, daleč od sveta.“

Čita se neko razglednico, ki so mu jo pisali učitelji in učiteljice iz Srbije.

Obt.: Oni mi pišejo, kakor stoji tam, a iz svoje domovine. Če bi bile obstajale kake revolucionarne ideje, kakor pravi obtožnica, bi oni smatrali za „domovino“ Hrvatsko in bi jo ločili od Srbije.

Ta dopisnica je bila pisana takrat, ko se je pričelo zbliževanje jugoslovanskih učiteljev. To zbliževanje pa so prvi povzročili Slovenci, potem Hrvati. Razlaga, kako so se odsluhod Hrvati, Slovenci in Srbi skladali samo z onimi v Srbiji, ki spoštujejo naše in se družijo z nami na temelju narodnega jedinstva.

Pokazala se mi je neka zemljepisna karta iz Srbije, na kateri je tudi Hrvatska naslikana kot srbska zemlja. In glejte, kako so baš ti naši jugoslovanski sestanki delovali v Srbiji. Citira članek o Hrvatski in čitanka za IV. razred na srbskih šolah. Ta čitanka je izšla l. 1907. Ta članek, ki pravi, da je Hrvatska bila nekdanja kraljevina in opisuje lepoto Hrvatske, je napisal Hrvat D. Trstenjak.

Predsednik: Kako si vi tolmačite stavek „neosvobojeni srbski bratje.“

Obt.: Oni, ki nimajo političnih svoboščin. Vsak narod se mora najbolje razvijati v svoji kulturi. Mi, razcepljeni, pod uplivom tuje kulture, moremo samo takrat napredovati, če se zedinimo in napravimo naša kulturna sredstva skupnim. Zato sem predlagal, da se osnuje „Narodna šola“, da se skupno ubranimo uplivu tujinstva, ki nas hoče kulturno in gospodarsko zasužnjiti.

Preds.: Koga razumete pod „mi“?

Obt.: Mi t. j. Hrvati in Srbi. Mi moramo na vseh poljih skupno delati.

Drž. prav.: Izraz „neosvobojene zemlje“ mislim treba razumeti tako, da je Hrvatska zato neosvobojena, ker ne pripada Srbiji.

Obt.: Nikakor! Jaz razumem ta izraz tako, kakor sem rekel: da smo tu politično nesvobodni.

Sledi izpraševanje glede izstopa srbskega učiteljstva iz „Saveza hrvatskih učitelja“. Obtoženec razlaga stvar tako, da je srbsko učiteljstvo hotelo, da se naslov zveze spremeni v „Savez

učitelja u Hrvatskoj", ker se mora rumeti naziv "hrvatski" v nacionalnem in ne v pol. smislu, a mi (Srbi) se nismo hoteli odreči svoje narodnosti.

Sodnik Čuvaj: Vi vendar smatrate Hrvate in Srbe za jeden narod?

Obt: Drago mi je, da ste to omenili. Da je že zdaj v vsem provedeno naše narodno jedinstvo, rad bi povsod stopal pod hrvatsko zastavo, ali dokler še nismo v vsem ravnopravni, se ne dam smatrati za slabici in kukavico, ki se prilagoduje večini.

Ko se pregleduje nato neka slika srbskega kralja Petra, ki se je našla pri enem soobtoženih, se med občinim smehom konstatira, da se je ta slika izdelala na — Dunaju.

Na vprašanje glede „Slavenskog Juga“ pravi, da zna o njem toliko, da prireja jugoslovanske izložbe, sestanke, in da dela na kulturno zdajenje Jugoslovanov.

Nato slede vprašanja zagovornikov.

Dr. Hinković konstatira, da Nastić sam pravi v svoji brošuri „Finale“, da Oreščanin ni bil udeležen pri revolucionarni propagandi.

Na vprašanje dr. Popovića, ali je našel v pisanju „Srbobrana“ in „Srpskega kola“ kako tendenco, pravi, da je pozorno čital, a ni našel nič proti Hrvatski. Dalje pravi, da je nacionalni program srbske samostalne stranke isti, kakor ga je imel „Srbski klub“, ki je bil del vladne večine pod Khuenom. Šele po osnutkusrb. sam. stranke so Srbi začeli čutiti, da so interesi Hrvatske identični z interesi srbskega naroda. Naša stranka je delala na ojačenje Hrvatske skupno s Hrvati in je suspendirala svoj nacionalni program, dokler niso uvedene ustavne svoboščine na Hrvatskem.

Na neko daljno vprašanje razlaga, da se v šolskih knjigah, izdanih pod sedanjim Frankovcem Kršnjavijem, imenuje pravoslavna vera povsod „srbsko-pravoslavna“, patrijarh pa „srbski patrijarh“.

Nato se pokliče četrti obsojenec **Vaso Lukač**,

trgovca in krčmar v Vrginmostu.

Prizna se članom srbske samostalne stranke. Za kake „tajne“ sestanke pri njem ne zna, ampak so bili vsi sestanki javni. Pri njih se je več pilo nego govorilo. (Smeh.)

Pri nadaljni razpravi se konstatira, da se je „prifurtilašilo“ v sodne akte eno številko časopisa „Privrednik“. Lukač je bil namreč po dovršeni hišni preiskavi aretiran 11. novembra 1908. V sodnih aktih pa se nahaja naenkrat časopis, ki je izšel 19. novembra 1908, češ da se ga je našlo pri hišni preiskavi.

Obtoženec odločno zanika, da bi bil imel v izložbi sliko kralja Petra, V njegovi izložbi se nahajajo slike raznih svetnikov.

Predsednik: Pustimo svetnike. Morda postane tudi kralj Peter svetnik, ko umre. (In tak

sodnik naj pravično in pošteno sodi! Op. ured.)

Predsednik: Vi ste bili član „Slav. Juga“, ki je hotel te dežele odtrgati od monarhije in jih prikloniti Srbiji?

Dr. Hinković: Kje to stoji?

Predsednik: To ni v „Finale“, a je v Nastićevi izpovedbi.

Dr. Hinković: Tega niti v tej izpovedbi ni.

Tržne cene.

15. marca.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za marc 34'50, za maj 34'50, za september 32'25, za december 31'50. Tendence stalna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'40, za oktober — december K 22'20. Tendence mirna. — Vreme lepo.

Sladkor. Trst: Centrifugale Pilés prompte K 29 $\frac{1}{2}$ do 30 $\frac{1}{2}$, za v dobavi K 30— do 30 $\frac{7}{8}$. Tendence mirna.

Budimpešta, 15. marca. Pšenica za april 13'87, pšenica za maj 13'62, pšenica za oktober K 11'47, rž za april K 10'54, rž za oktober K 9'50, oves za april K 8'92, oves za oktober K —, koruza za maj K 7'74. Pro-met 22.000 met. st.

Budimpešta, 15. marca. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 142 do 144 vin., mlade, srednje 142 do 144 vin., mlade, lahke 142 do 144 vin.; zaloga 21.995 kom.

Svinjska mast v Budimpešti: 150'—, namizna slanina 132'—.

Borza za kmetijske pridelke: Skušalo se je doseči višje cene, a jih konzum ni pripustil. Konzum je bil slabo zastopan. V pšenici se prodalo malo. V rži, koruzi in ovsu so se dosegle končne tedenske cene. Ječmen je ostal trden.

Produktni trg. Pariz: moka za tekoči mesec 31'15, moka za prihodnji mesec 31'35, moka za maj — junij 31'60, moka za maj — avgust 31'85, pšenica za tekoči mesec 24'35, pšenica za prihodnji mesec 24'50, pšenica za maj — junij 24'80, pšenica za maj — avgust 24'75, rž za tekoči mesec 16'60, rž za prihodnji mesec 16'85, rž za maj — junij 17'10, rž za maj — avgust 17'—.

Živinski trg na Dunaju 15./3. Prignalo se je 4120 kom. Notirali so za met. stot žive teže: prima ogrski pitani voli K 70—76, gališki K 76—82, nemški K 84—91. Tendence mirna.

Društvene vesti.

O V Ljutomeru ne smemo zaostati za „ljubljskim športnim klubom“, ki je priredil na sredi posta ples — tako so mislili gospodje okoli ljutomerske Čitalnice in podružnice Sv. Cirila in Metoda, ko so sklenili prirediti dne 25. marca t. l. ob 7. uri zvečer v dvorani gospe Kukovec gledališko predstavo „Cvrček“ (petdejanka), v kateri nastopijo fantje in dekleta iz Grobanske vasi, da se zasujejo z zaničevano Stano v veselem plesu. Ker je čisti dobiček namenjen za ljudsko knjižnico, upam, da ne bodo pogoreli.

Za bedne gimnazijce mariborske so darovali: sadnji izkaz, pri katerem je bil pomotoma izpuščen g. kaplan Petelinšek, pri Sv. Magdaleni v Mariboru 6 K. dn. 20. jan. t. l. 111 K; gđc. Josipina Pihlar, posestnica v Ljutomeru 4 K (z obljubo, da pošlje vsaki mesec 4 K); gg. Mart. Lah, župnik pri Sv. Mariji Snežni 5 K. Ant. Kocbek, župnik pri Sv. Križu nad Marib. 3 K. Fil. Galunder, kmet pri Sv. Križu n. M. 1 K; g. J. Ana Lešnik, kuharica pri Sv. Križu nad M. 2 K; gg. Josip Rotner, c. kr. sodn. svetnik Vransko 10 K, Ant. Svetina, c. kr. notar Pliberk 10 K, ga. Ema Hrovatin, Sv. Janž na Dr. p. 5 K, gg. Jak. Kovačič, nadučitelj pri Sv. Trojici v Slov. gor. 10 K, Miro Volčič, kaplan v Slov. Bistrici pod geslom: „za stradalajoče gimn. dijake v rodnem mestu Mariboru kot odziv na vabilo k predstavi „Divji lovec“ — „zrna do zrna pogaša!“ — in „vivant sequentes!“ — nabral 42 K; od teh so darovali pn. gg. in gđc. Fr. Mar. in El. Bohák 6 K, Jak. Vehovar 5 K, Dr. M. in L. Lemež 4 K, Al. Pinter 4 K, M. Volčič 3 K, po 2 K; Ot. Feigel, Snn. in Marj. Juhart. Jak. in L. Kos, K. J. Schmukin, J. Smeh, Ant. in Dan. Starovašnik, Var. Wutt; po 1 K: Jož. Cvahte, Fr. Doberšek, St. Dobrotinšek, L. Schreiner, Ant. Span, Mil. Vršič, Zbirka davčnih uradnikov v Mariboru 13 K (z obljubo da plačajo v jeseni l. 1909 za prvi tečaj l. 1909/10 spet 13 K za dva obeda na teden kakemu pridnemu dijaku v dijaški kuhinji). Skupaj 216 K. Za dijaško kuhinjo je prišlo na moj naslov: g. odvetnik Dr. Brumen v Ptuj, namesto venca pok. Dr. Serncu 10 K, obitelj Marschitz, in Zetter v Braslovčah 15 K, Zbirka gđc. Milke Vršičeve na gostiji Al. Kumpa in gđc. Mar. Horvate v Sovjaku (ob Ščavnici) poslal g. Fr. Horvat na Bregu pri Ptuj 10.30 K skup. 35.30 K, ktere sem oddal g. prof. Kavčiču, kot zastopniku mariborske dija. kuhinje. V imenu dijakov dobrotnikom prisrčna hvala! Dr. I. Arnejc, c. kr. gimn. učit. Maribor, Gerichts hofg. 25.

Učenec

iz poštene hiše in dobrim spričevalom, se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga 161 3-3

Balon & Kukovičič

Sv. Peter pod Sv. Gorami.

Posojilnica na Vranskem

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, vabi svoje zadružnike na

redni občni zbor

ki se vrši

v četrtek, dne 25. marca 1909, ob 3. uri popoldne v zadružni pisarni na Vranskem hiš. šte. 82 s sledečim sporedom:

1. Potrditev letnega računa. — 2. Razdelitev čistega dobička. — 3. Revizijsko poročilo „Zadružne Zveze“. — 4. Izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika. — 5. Slučajnosti.

165 1

Načelstvo.

Zvezna trgovina

Rotovška ulica 2 v Celju Ček. rač. št. 75.221

Svoji k svojim!

TRGOVINA s papirjem, pisalnimi in risalnimi orodjem priporoča: kanceljski, konceptni, pisarni, dokumentni, ovitni, barvani itd. papir. Prodaja c. kr. šol. knjig in igralnih kart. Lastna zaloga šol. zvezkov in risank. Svinčniki, peresa, peresniki, vsake vrste črnilo in barve, radirke, tablice itd. Največja zaloga vseh tiskovin za krajne šolske svete, občinske urade, hranilnice in posojilnice, okraj. zastope, župnijske urade, odvetnike, notarje, privatnike itd. Trgovske knjige v vseh velikostih, z eno ali dvema kolonama črtane, vezane v papir, platno, gradl ali pa v polusnje. Dopisnice umetne, pokrajinske in druge. Zavitki za urade v raznih velikostih. Molitvenike itd. Priznana dobro blago. Solidna in točna postrežba. Cene nizke.

Zvezna tiskarna v Celju

Schillerjeva cesta št. 3. Ček. račun št. 75.222.

TISKOVINE v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitate v koš. Sleherni ki to upoštevajo in delujejo dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemniku usili nehoti prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potrdi v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zvezna tiskarna v Celju. Zavezoje vsem zahtevam na polju moderne tiskarske tehnike je „Zvezna tiskarna v Celju“. Založena z modernimi črkami in okraški, kakor tudi opremljena s brzotisknimi stroji najnovejše konstrukcije in zlagalnimi pristroji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenj. stranke.

Zvezna knjigovoznica

Schillerjeva cesta 3 v Celju Schillerjeva cesta 3

Svoji k svojim!

UDOBNO urejena ter opremljena z najnovejšimi pomožnimi stroji, z modernimi črkami in okraški se priporoča slav. občinstvu, korporacijam, društvom in uradam v izdelovanje vseh v svojo stroko spadajočih del od najpreprostejših do najfinjših izpeljave. Vezanje knjig za privatnike, društva in korporacije se izvršuje v najkrajšem času. Trgovske knjige v zelo trpežni vezavi. Hranilne in zadružne knjižice s črnim, zlatim in barvastim tiskom v moderni izpeljavi. Zapisniki vsakovrstne oblike. Galanterijska dela. Natis na trakove. Časopisne mape za kavarno, gostilne in društva. Akti fascikli za odvetnike in urade. Za trgovce, tovarne in obrtnike se najhitreje izvršujejo vzorčne knjige. Strogo solidno delo. Primerne cene.